

Melbourne, Wednesday – streda 14. febr. 1900

Môj milý brat!

Pozdravujem ťa, brat môj, a prajem ti všetko dobré, zdravie, šťastie, aj celej rodine. Píšem ti v náhlosti, lebo nemám mnoho času, zámorská pošta ide dnes do Európy – anglický parník Himalaja.

Písal som ti 10. augusta 1899, aj peniaze som poslal, 20 libier šterlingov, čo je asi 250 zlatých, dostal si ich? Ja som žiaden list nedostal, neviem čo sa mohlo stať. Pochybujem, že si ich dostal. Boli to takí huncúti tí poštárski úradníci tam v Sydney. Dali mi taký recept, čo som ho na žiadny spôsob nemohol pochopiť, ani spokojný som s ním nebol a keď som si pýtal vysvetlenie, tí anglickí lumpáci mi nechceli nič vysvetliť. Už je sedem mesiacov preč odvtedy a neviem nič, ako sa vec má. Po 12 mesiacoch sa nedá vec reklamovať, musel by som stratiť 20 libier, čo nejde len tak, preto ťa prosím, brat môj, napíš mi čo najskôr a daj list rekomando, aby bol istý.

Veru ma to tak hnevá, že po 7. mesiacoch nemám odpoveď. Už som mal hotový plán ísť do Afriky, Austráliou som už nasýtený. Precestoval som už ostrovy Nový Zéland a Tasmániu. Už by som rád tu zanechal týchto zbojníckych, živánskych ľudí, a tu máš, čakať zase tri mesiace. Neviem kto je na príčine, či ja, že som sa odvážil predošlý list bez receptu poslať? Omeškal som sa o 30 minút, takže bolo neskoro na rekomando, títo veľkomožní páni Angličania, naničhodné duše. Tu ti nič neurobia ak len jednu minútu po čase prídeš. Tu ani obed nedostaneš za peniaze, ak neprídeš načas. Taký je tu svet.

Mohol by som ti veľa písať o týchto krajoch a ľuďoch, ale nemám mnoho času.

Voľačo ti ale poviem o Angličanoch, lebo ich už dobre poznám. Takého zbojníckeho, huncútskeho, podvodného a falošného národa nieto na zemeguli. Pravda, že celý svet je dnes hore nohami obrátený, ale rozdiel medzi národmi je veľký. Čo čítaš o tej juhoafrickej, transwaalskej vojne? Ako ten britský lev – british lion morduje a vraždí tých úbohých Búrov. A prečo? Začo? Za zlato. Angličania mohli dávno tie dve republiky dostať aj bez vojny, ale kým o zlatých baniach tam nikto nevedel, dovtedy ich nechceli a teraz lúpežnou mocou chcú ich dostať.

Nuž ale ich už i stojí tá vojna, mnoho tisíc Angličanov tam už padlo. Čo však z toho, keď sa lev s mačkou bijú, mocnejší vždy vyhrá. Lepšie by bolo tohto britského leva hladným vlkom nazývať, pretože vlk nemá tej šľachetnosti čo lev, a Angličania sú ďaleko od toho.

Tak aj ich bratanci Američania vraždia tých úbohých Tagalov na Filipínskych ostrovoch. Tí tiež začali vojnu najprv so Španielmi na ostrove Kuba s odôvodnením, že to robia z humanizmu, aby sa vojna so Španielmi skorej skončila. Je to humanizmus? Už je to viac než rok, čo preliavajú nevinnú krv Filipíncov.

Ak anglický lev vie, čo je humanizmus, tak aj bengálsky tiger to vie!

Nieto čiastky, ani kúta na svete, kde by Angličania nemali kolónie a všade kde prídu do cudzej krajiny, chcú byť plnomocní páni a utláčajú domorodých obyvateľov, či sú to už čierni, červení, lebo bieli, bez výnimky. Oni sa počítajú za prvých civilizátorov sveta. Porekadlo ich je: Britain rules the world! Británia spravuje svet.

Ako napríklad i tu v Austrálii bolo pár tisíc čiernych domorodcov, keď sem prišli. Dnes je ich už len niekoľko sto. Všetkých už vykyňozili a ten ostatok už nebude dlho žiť. Na ostrove Tasmánia už pred 15 rokmi zomrel posledný pôvodný obyvateľ. Na Novom Zélande ešte žije zopár Maoriov, ktorí sú pôvodu malajského a tí sú najinteligentnejší, najvzdelanejší z pôvodných obyvateľov Austrálie a tichomorských ostrovov.

Nebude však dlho trvať a vymrú aj tí, pretože im odobrali najlepšie pozemky. Prinútení sú iaba po horách sa potíkať, a čo najviac ich donáša do hrobu, je anglická ražná pálenka, whisky. Túto im predávajú miešanú s jedom, ktorá je vstave za krátky čas človeka zabiť.

Nový Zéland je pre krásne prírodné divy nazvaný „The wonderland of New Zealand“ – divotvorná krajina novozélandská. Videl som tam mnoho, čo málo Európanov, i keď aj bohatých, malo šťastie vidieť. Je tam mnoho gejzírov, ktoré vystrekujú takú horúcu vodu, na akú by ju žiaden oheň na povrchu zeme nebol vstave zohriať. Utešené sa dívať, keď gejzír vodu vystrekne asi 50 šúchov vysoko. Krava by sa tam zakrátko namätko uvarila. Ďalej, je tam mnoho teplých prameňov, ktorých voda je dobrá na kúpanie, všetky stupne teploty tam nájdeš. Sú tam potom tiež „mud volcanos“ – blatové sopky, kde sa blato ustavične varí, na tie je tiež krásny pohľad. Pod zemou počuť neustály hukot, barácanie, čo ľudia nazvali „čertovou šmykňou“ /vyhňou- JZ/.

Nachádza sa to na severnom ostrove. Je tu aj veľikánsky vrch, nazvaný Tongarivo, jeho brat Ngaranhoe a ich otec Ruapehu, ktorý už odpočíva. Iba tí dvaja synovia ustavične lávu chrlia /SŠ použil výraz „lávu krcajú“ – JZ/ a dymia ako veľké fajky. Hlavy majú v bielom rúchu odiate, snehom pokryté. Na ich úpäť rastie vždy zelená krovina a obrovské stromy.

Južný novozélandský ostrov nemá toľko prírodných divov, ale je podobný viac na Švajčiarsko vysokými Alpami, pokrytými večným snehom, hlbokými dolinami a hustými, vždy zelenými lesmi. Nedochoď mi už miesta o tom viac napísať.

Vrátim sa teraz k môjmu plánu. List mi pošli do mesta Adelaide na konzulát, aby bol istejší. Za ten čas, kým nedostanem odpoveď, nemôžem opustiť Austráliu, ak nechcem stratiť 20 libier šterlingov. Myslel som aj telegrafovať, ale jedno slovo stojí 4 šilingy, asi 2 zlatky 50 grajciarov. Vlasy by ti dupkom vstávali, aké sú tu ceny všetky vysoké. Mám ešte čas 5 mesiacov na reklamáciu, tak čím skorej mi napíš, aby som vedel čoho sa držať.

Môj plán ísť na parížsku výstavu sa už pokazil, už je prineskoro, keď sa tak stalo, že o tri mesiace musím byť tu dlhšie. Keby som mohol hneď ísť do Afriky, bol by som to previedol asi za pol roka- výstava bude trvať do októbra – ale z toho už nebude nič. Na zimu by som nechcel prísť do tej studenej Európy. Pre mňa by to bola choroba, možno i smrť. Želám si len, keby tá africká vojna skoro skončila, zatiaľ možbyť aj list dostanem.

Potom pôjdem do Afriky a naposledy sa mi môj sen, tj. môj plán „Round the World“, cesta okolo sveta, vyplní. Taký plán málokto previedol s toľkými peniazmi, ako som mal ja pri ruke.

Sám by som bol rád, keby som bol už s tým hotový, lebo odpočinok mi je už veľmi žiadaný. Žiť, lebo zomrieť, ale svoj plán chcem previesť lepšie, ako sa mi voľakedy snívalo.

S tým zatváram môj list a zostávam tvoj verný brat, až – dovidenia.

S. Šiket